«Cer spirit de disciplină»

Sîmbătă, 15 aprilie, în prima jumătate a zilei dl Mircea Snegur, Președintele Republicii Moldova și Comandant Suprem al Forțelor Armate, însoțit de general-locotenent Ion Costaș, ministru al apărării al Republicii Moldova a efectuat o vizită de lucru în una din unitățile militare de curînd create, al cărei efectiv participă în prezent la aplicațiile planificate. Scopul vizitei l-a constituit documentarea asupra nivelului pregătirii militare a ostașilor și a corpului ofițerilor.

Dl Mircea Snegur a luat cunoștință de tehnica militară și armamentul aflate în dotarea unității. Ostașii în termen au prezentat cîteva acțiuni de luptă, prevăzute în programul aplicațiilor.

Luînd cuvîntul în fața efectivului, dl Mircea Snegur a spus:

«Domnilor ostași, domnilor ofițeri,

Azi întreprindem o vizită de lucru în unele unități, recent create. Consider că asistăm azi cu toții la momente de mare semnificație pentru republica noastră: crearea unităților militare ale Republicii independente Moldova și depunerea jurămîntului de credință republicii de către efectivele lor. De cînd există Moldova, de veacuri, întotdeauna fiii ei au știut să-și apere Patria, să-și apere pămîntul de păgîni, de străini, care și azi rîvnesc să pună mîna pe această gură de rai, dovadă în acest sens servind și actualele evenimente din stînga Nistrului, momentele de separatism cu care ne luptăm deja al treilea an. Dumneavoastră urmăriți emisiunile Radioteleviziunii Naționale, publicațiile din presă pe această temă, sînteți la curent cu ceea ce se întîmplă în lume, cu ceea ce se întîmplă, a 12-a zi, la Moscova. Am în vedere congresul deputaților poporului din Federația Rusă care se preocupă nu numai de treburile lor interne, ci manifestă «o mare îngrijorare» și față de situația din Transnistria. Ba mai mult, ei au pus în discuție problema respectării drepturilor omului în această parte a Moldovei. Toate acestea, ne dovedesc încă o dată că există forțe care manifestă un interes suspect față de Moldova, față de acest petic de pămînt bogat, cu oameni harnici și, după cîte se vede, important din punct de vedere strategic pentru ele. De aceea, în numele conducerii Republicii Moldova, în numele Consiliului Suprem de Securitate, vă adresez îndemnul să conștientizați misiunea de răspundere încredințată de popor, să fiți demni de această încredere, să fiți adevărați apărători ai plaiului moldav, iubit de noi toți. Desigur, crearea Armatei Naționale este un lucru anevoios, dar, totodată, ni se umple inima de mîndrie și de bucurie pentru faptul că, într-un timp scurt, totuși, am avut curajul să încercăm, și am izbutit chiar să creăm deja, pe baza unităților militare din dreapta Nistrului, unele premise ale viitoarei Armate Naționale. Am spus că e un lucru anevoios, pentru că, practic, creăm această armată avînd un șir de probleme în economie, avînd dereglate relațiile economice cu fostele republici ale Uniunii Sovietice, azi țări independente. Cu toate acestea, nu trebuie să uităm niciodată, nici pe timp de pace, că e nevoie de o forță care să apere munca pașnică a poporului nostru.

Al doilea moment pe care țin să-l menționez este că totuși noi, o viață, am dorit ca flăcăii noștri, atingînd vîrsta majoratului, să-și satisfacă serviciul militar pe teritoriul țării lor. Iată că astăzi am ajuns la aceste zile. Trebuie, deci, să manifestăm și mai mult simț al răspunderii, să ne însușim arta militară, arta de a fi ostași, să fim adevărați patrioți, adevărați apărători ai Patriei noastre. Vă adresez rugămintea de a fi disciplinați de a nu uita că de acum înainte dumneavoastră vă conduceți nu după statutul unei armate imperiale, după statutul unei țări străine pe care cîndva băieții noștri, flăcăii noștri moldoveni, erau datori s-o apere, că azi vă conduceți după legile adoptate de Parlamentul Republicii Moldova, de statutul Armatei Naționale a Republicii Moldova. Și acest statut, aceste legi cer în primul rînd spirit de disciplină. De altfel, de spirit de disciplină este nevoie în toate domeniile, inclusiv în economie, în activitatea de combatere a birocrației, a mafiei și corupției, a tuturor celor care nu vor să muncească, dar care vor să trăiască bine. Cu atît mai necesar este spiritul de disciplină în rîndurile armatei.

Îmi exprim ferma convingere că dumneavoastră, primii ostași ai Republicii independente Moldova, ai primei ei Armate Naționale, veți purta cu cinste acest drapel, veți deveni adevărați apărători ai țării noastre, care poartă un nume atît de frumos și atît de drag nouă, Moldova.

Vă urez succes în viața dumneavoastră ostășească!»

În Transnistria Rusia își pune la încercare maturitatea

Conflictul din Transnistria s-a dovedit a fi pentru diplomația rusă una din cele mai anevoioase încercări din ultimele luni. De la tribuna Congresului (parlamentului Rusiei — nota trad.) Andrei Kozirev este învinuit de ignorarea intereselor Rusiei. La un miting din Tiraspol declarația miniștrilor de externe ai Rusiei, Ucrainei, Moldovei și României cu privire la Transnistria a fost comparată cu cîrdășia de la Miunchen. Săgețile criticii zboară din toate părțile.

CEI DE LA TIRASPOL CONSIDERĂ CĂ EI IARĂȘI AU FOST TRĂDAȚI

«Departamentul de politică externă al Rusiei, cu regret, nu a făcut față problemei relațiilor cu republicile C.S.I., a spus Nicolai Reabov, președintele comisiei pentru Transnistria, formată de Congres. În declarația celor patru miniștri interesele statului rus au fost în mare parte omise...»

Membrii delegației, care l-a însoțit pe Kozirev în voiajul său prin republicile C.S.I., nu împărtășesc această apreciere. Opinia lor e că documentul semnat la Chișinău oferă premise pentru aplanarea conflictului, prescriind încetarea focului și retragerea forțelor beligerante. Pe hîrtie aceste doleanțe par a fi convingătoare și promițătoare. În practică, însă, lucrurile sînt mult mai complicate. Acordul de armistițiu, intrat în vigoare cu începere de la orele 17 ale zilei de 7 aprilie, a fost încălcat săptămîna trecută în repetate rînduri. Liderii Transnistriei au manifestat față de declarația de la Chișinău o atitudine critică, susținînd că iarăși au fost trădați.

«CE VA TÎRGUIȚI ATÎTA CU MOLDOVA ASTA?»

Vizita de scurtă durată a lui Kozirev la Tiraspol și Bender s-a dovedit a fi mult mai dificilă și mult mai puțin productivă, decît mizau cei din delegația rusă. Conversațiile cu liderii republicii nistrene se asemănau uneori cu un dialog al muților. «Ce vă tîrguiți atîta cu Moldova asta? Par-

(Sfîrșit în pag. 3)

În Transnistria Rusia își pune la încercare maturitatea

(Sfîrșit).

că acesta e stat?» — întreba unul din deputații de pe malul stîng.

Discursul în stil diplomatic rostit de Kozîrev la mitingul din Tiraspol n-a trezit entuziasm în rîndurile celor adunați în piață. Cuvîntările militante ale lui Aleksandr Rutkoi, care răsunaseră cu două zile mai înainte, fuseseră mult mai potrivite pentru atmosfera electrizată din acest oraș din preajma frontului. După plecarea lui Kozîrev de la tribună, au prins a se repezi la microfon alți oratori, stigmatizînd și Rusia, și politica sa externă.

Faptul că argumentele diplomaților nu au găsit priză la participanții mitingurilor din Tiraspol și Bender nu e de mirare. Pune în gardă și trezește groază altceva — cînd mitinguiala pune stăpînire pe deputații Rusiei și pe persoanele oficiale, cînd în cuvîntările lor emoțiile prevalează asupra bunului simț. Conflictul din Transnistria a devenit pentru democrația noastră un serios examen de maturitate.

E MARE ISPITA LOGICII IMPERIALE

Ce variantă vor accepta în cele din urmă parlamentul și prezidentul? Ispita de a se deda logicii imperiale este mai mare ca oricînd. La o mai multă severitate față de Chișinău îndeamnă și «patrioții», și foștii comuniști, și vicepreședintele Rusiei. Ei afirmă cu insistență că apărarea compatrioților lor de pe malul stîng al Nistrului constituie un pretext destul de plauzibil pentru amestecul Rusiei în conflict de partea republicii nistrene.

Anume o asemenea întorsătură a evenimentelor caută s-o ocolească în fel și chip Ministerul de Externe. În timpul întîlnirii de la Tiraspol cu ofițerii armatei a 14-a, trecută sub jurisdicția Rusiei, Kozîrev a insistat ca forțele armate să respecte cu strictețe neutralitatea. În caz contrar, conform dreptului internațional, Rusia se va înfățișa ca agresor, care atentează la suveranitatea unui stat independent, membru al O.N.U. și C.S.C.E. E una — incursiunile detașamentelor cătăcești nesupuse guvernului. Și e cu totul alta — implicarea în conflict a militarilor Rusiei.

Dacă lăsăm la o parte emoțiile și privim lucrurile treaz — terenul de manevrare al diplomației ruse nu e prea larg. Recunoscînd integritatea Moldovei și stabilind relații diplomatice cu ea, Moscova s-a dezis oficial de orice pretenții la Transnistria. În valul de emoții Rutkoi putea și să uite acest lucru. Kozîrev, însă, în cadrul negocierilor cu omologii săi străini, nu-și poate permite o asemenea amnezie.

IN CAZ DE AMESTEC RUSIA VA PIERDE MAI MULT, DECIT VA CIȘTIGA

Atunci cînd cer să fie revăzut statutul Transnistriei, bărbații noștri politici ar trebui să-și dea seama că, urmîndu-le apelul, Rusia va încălca acordurile internaționale. Consecințele pot fi ușor previzibile — subminarea în ochii comunității mondiale a modului de viață nou, «civilizat» ce se edifică prea anevoie în țara noastră, inevitabila răcire a relațiilor cu Occidentul, posibila prăbușire a C.S.I., reducerea creditelor străine. Acestea ar trebui spuse direct de la tribuna Congresului, pentru ca deputații să-și imagineze cu claritate, ce are de pierdut și ce are de cîștigat Rusia în cazul amestecului ei în conflict.

Cîștigurile vor fi, putem spune, dintre cele mai neînsemnate, chiar dacă evenimentele se vor desfășura maximal de avantajos pentru «patrioți». Transnistria n-are hotar cu Rusia și, fiind smulsă de la Moldova, ar putea fi alipită teoretic doar la Ucraina. De altfel Kravciuk privește această idee fără pic de entuziasm. Cît despre apelurile privind apărarea cu forța armei a compatrioților aflați într-o țară vecină, apoi metoda aceasta au probat-o deja sîrbii în Croația și, am dori să credem, te-i mira dacă cineva dintre politicienii ruși vrea să le repete experiența.

Maximum ce-ar putea face azi Rusia e ca, profitînd de influența sa politică și de prezența armatei a 14-a, să pună capăt acțiunilor de luptă și să convingă liderii Chișinăului și Tiraspolului de a accepta compromisuri reciproce în ceea ce privește viitorul statut al Transnistriei.

Aceasta nu e prea mult, dar nici nu e puțin. Cu toată critica abătută asupra M.A.E. pentru «pasivitatea» sa, tratativele de la Chișinău ale celor patru state au impulsionat destul de reușit procesul spre pace. Astăzi a devenit cît de cît limpede mecanismul reglementării, precum și consecutivitatea pașilor. Fără a atenta la suveranitatea Chișinăului, Rusia își rezervă dreptul de a apăra interesele nistrenilor în cazul contopirii Moldovei cu România.

Profitînd de ponderea sa în cadrul Consiliului Securității al O.N.U., Moscova, fără a încălca dreptul internațional, ar putea exercita presiune diplomatică asupra Chișinăului, pledînd pentru cedări anume în această problemă.

RAZBOIUL IN TRANSNISTRIA NU ESTE AVANTAJOS NICI MOSCOVEI, NICI KIEVULUI, NICI BUCUREȘTIULUI

Șansele reglementării pașnice în Transnistria sînt destul de mari. Inspiră optimism în tîi de toate faptul că nici Rusia, nici Ucraina, nici România — cele trei state, strîns legate cu Moldova și indirect implicate în confruntare — nu sînt cointeresate în escaladarea conflictului. Obstacolul principal în calea reglementării este neînduplecarea forțelor extremiste din Chișinău, din Tiraspol și, oricît ar fi de trist din Moscova.

După părerea membrilor delegației ruse, planul din trei puncte, propus de Kozîrev la reuniunea din Chișinău, ar putea deveni în perspectivă temelia viitoarelor negocieri. Deocamdată, însă, părțile beligerante au întîmpinat cu multe rezerve inițiativele Rusiei. Precum și era de așteptat, Chișinăul a manifestat răceală față de spusele lui Kozîrev privind dreptul populației Transnistriei la autodeterminare «în cazul modificării statutului de stat al Moldovei».

«Dumneavoastră ne priviți ca pe un stat născut mort. Asemenea stipulații n-ar trebui să fie», a declarat ziariștilor Oazu Nantoi, unul dintre consilierii apropiați președintelui Moldovei Mircea Snegur. Însă în discuțiile particulare diplomații moldoveni recunosc că pentru ei aceasta nu este chestiunea cea mai principală și nu exclud posibilitatea unui compromis. Pentru transnistreni, însă, anume acest punct are o importanță primordială.

LITIGIU ASUPRA STATUTULUI: REPUBLICĂ SAU JUDEȚ?

Discutînd cu Kozîrev, liderii din stînga Nistrului insistau asupra statutului de republică în componența Moldovei. Chișinăul respinge această variantă, propunînd să fie creat județul Transnistria cu autonomie culturală pentru locuitorii de aici. Se vede că adevărul e undeva la mijloc, spunea Kozîrev în cadrul întîlnirii cu deputații transnistreni. Pe moldoveni îi sperie cuvîntul «republică». Probabil, nu e neapărat să se insiste asupra lui. Un stat în S.U.A. sau un land federal în R.F.G. posedă drepturi foarte largi, deși nu se numesc republică».

«OAMENII ACEȘTEA SINT RUPȚI DE REALITATE»

Se cer compromisuri din ambele părți. Permanenta presiune psihologică, exercitată în permanență prin metoda de mitinguri de către înverșunații de pe ambele părți ale Nistrului, numai complică sarcina căutării unei soluții reciproc acceptabile. Cu regret, în timpul întîlnirii lui Kozîrev cu deputații din Transnistria au răsunat prea puține propuneri constructive.

«Aveai impresia că oamenii aceștia trăiesc izolați de realitate, mărturisea unul din diplomații participanți la discuție. Ei continuă să privească Transnistria ca parte a U.R.S.S. În luările de cuvînt s-a strecurat de cîteva ori: «La noi în Uniune». Stihia de miting, stilul categoric și fără drept de apel nu le permiteau să perceapă argumentele noastre».

RUTKOI LE-A INSUFLAT TRANSNISTRENILOR SPERANȚE NEMOTIVATE ȘI A PROVOCAT CREȘTEREA RUSOFOBIEI IN MOLDOVA

Situația în regiune a fost destabilizată serios de apariția lui Aleksandr Rutkoi. În mediul moldovenilor el a provocat un nou val de neîncredere față de ruși și circumspecție (cele mai dure pasaje din cuvîntările vicepreședintelui erau transmise de postul de radio Chișinău de vreo zece ori pe zi). Celor din Transnistria, însă Rutkoi le-a insuflat speranțe nemotivate. El le-a promis locuitorilor transnistreni mult mai mult, decît ar fi în stare să facă astăzi Moscova pentru ei. Rusia nu-și poate permite amestecul în treburile unui stat suveran, fie și în numele apărării compatrioților.

Cu atît mai mult cu cît recroirea granițelor moldave ar putea însufleți pe separatiștii din autonomiile Rusiei. Și încă un moment: implicarea noastră în conflict va provoca în republică stări de spirit antirusse. Și în consecință va avea de suferit în primul rînd minoritatea rusofonă, interesele căreia le apără cu atîta zel la congres și în afara congresului adepții «liniei dure».

Maksim IUSIN.

(«Izvestia», 15.04.92).

RECLAMĂ «MS»